

Асримизнинг дастлабки йиллари АКШда содир этилган фожиалар хақида муфассал гапириб ўтирмасак ҳам, бу ҳақда дунёнинг барча аҳолиси жуда ишончпи маълумотларга эга. Шундай экан, келинг, биз бугунги кун кишиларининг бўлиб ўтган мазкур дахшатли ва халокатли воқеаларга нисбатан билдираётган ҳолисона фикрлари хусусида тўхталиб ўтайлик. Сўзимиз аввалида айтиб ўтмоқчимизки, АКШда 2001 йил 11 сентябр куни уюштирилган портлатишларда халок бўлганларнинг 2007 йилги хотирлаш санасини бутун олам аҳли ишончсизлик, шубҳа ва гумонлар остида қаршилади. Ушбу хотира маросими муносабати билан намойиш этилган Усома бин Лодин видео тасвирлари, чиқишлари унинг олдин ҳам кўрсатиб ўтилган умумий эпизодларидан мутлақо фарқ қилмади. Бин Лодин жаноблари бу сафар ҳам экранда олти йил олдин амалга оширилган терактларга гўё ўзлари бош-кош бўлган киши сифатида «талкин этилди».

Бу манзаралар эса Америка ташки сиёсатини яна бир қарра оқпақ мақсадида қилингани шундоққина сезилиб турарди. Нью-Йорк шаҳрининг «Жахон савдо маркази» биноларида-ги портлатишларда халок бўлганларни ёд этиш кунида йиғилганлар «Йирик аксилтеррорчилик компания»си ташкилотининг фаолиятини қўнгилдагидек деб баҳолашлари учун ҳам шундай йўл тутилгани яққол намоян бўлиб қолди. Барибир, халқаро ҳамжамият 11 сентябр воқеаларига оид билдирилган расмий маълумотларга тобора қўпроқ ишончсизлик билан қарамокда. Бунинг натижасида, мазкур ҳолат уларда аччиқ рухий манзара қасб этувчи саволлар тўқилишига сабаб бўлаётир. Масалан: «Бин Лодин аслида ҳам борми? Бин Лодин исм-шарифли инсон, балки бу дунёда умуман йўқдир?» сингари галати-галати сўроқлар пайдо бўлаётганини ана шулар жумласига қиритиш мумкин.

Қўпроқ бошқарув доиралари руҳи ва қайфиятини ифодаловчи давлат тасарруфидаги оммавий ахборот воситалари (ОАВ) етти йил олдин бўлиб ўтган ушбу воқеаларнинг шов-шувга асос соладиган жиҳатларини кенгрок ёритмоқда. Яқинда расмий «Постскриптум» тахлилий кўрсатувлар дастури бин Лоден томонидан қилинаётган муружаатлар ҳаққониймикан дея, бу ҳақдаги барча фикр-мулоҳазаларни чуқур шубҳа ва гумонлар гирдобига солиб қўйди.

Телебошловчи Алексей Пушкин эса уларни «Махсус хизмат» ходимлари эски видео ёзувлардан пайвандлаб (монтаж) олган деб очик-ошқор айтди. Шунингдек, у бу борадаги зўр фикр ва қарашларини тўлдириб ўтиш мақсадида, «Биринчи рақамли босқинчи» туркумидаги видеороликлар жаҳон ОАВда мазкур жараён Буш маъмуриятини қизиқтириб қолганидан кейингина тез-тез пайдо бўла бошлади, деган гапларни ҳам

кўшимча килади. Дастур муаллифлари 11 сентябр терактларига нисбатан Буш маъмурияти берган маълумотлар асл ҳақиқатга мутлако тўғри келмайди кабилидаги гоёларни тобора илгари сурмоқдалар.

Пушков ўз сўзининг исботи сифатида Нью-Йорк воқеаларига бағишлаб чиқарилган навбатдаги китоб тақдими хабарларини келтириб ўтади. «Ground ZERO»да бир канча таникли мутахассислар 11 сентябр фожиалари юзасидан келтириб ўтилган расмий маълумотларни дархол таҳлил этиб, юз берган воқеалар учун жавобгарликни Қўшма Штатлар зиммасига юклашган.

Мазкур фожианинг ўтган йилги хотирлаш маросими арафасида «Вести» ҳам 2001 йил воқеалари учун Жорж Буш маъмуриятини айбдор деб ҳисоблашини таъкидлаганди. Ўшанда «Алмашилган чака» («Разменная монета»)-номли хужжатли фильмнинг яратилиш тарихи ҳақидаги батафсил репортаж ҳам намойиш этилди. Унда юз берган Америка фожиалари хусусидаги расмий маълумотларнинг бирёклама таҳпил ва талкин этилгани ипидан-игнасиғача тўлик очиб ташланади. Мазкур хужжатли кино уч нафар Америка фуқароси томонидан арзонга-ов «ноутбук»да тайёрланган. Бу эса уни ишлаб чиққанларга атиги уч минг долларга тушган, холос. Бирок ушбу фильмнинг самарали таъсир доирасига эга бўлгани кишини хайратга солмай қолмайди. Уни томоша қилган шинавандаларнинг ўндан тўққиз нафари зум ўтмай, АКШнинг «Аксилтеррорчилик компания»си олиб борган фаолиятга нисбатан ўз қарашларини кескин ўзгартиради. Кино жаҳоннинг олти тилига таржима қилиниб, интернет саҳифалари орқали ҳам намойишга чиқарилган. Қиска вақт давомида уни дунёнинг миллионлаб кишилари кўришга ва кўчириб олишга муваффақ бўлишган.

Барча айтиб ўтганларимиздан та-шқари, профессор Дэвид Рей Гриффиннинг «Янги Перл-Харбор» деб номланувчи китоби ҳам катта шухрат қозонди. Унда юқоридаги масалалар қуйидаги тартибда қўндаланг қўйилади: «Бу қилмиши билан Америка, 2001 йил 11 сентябр воқеалари туфайли ўзининг улкан давлатчилик макomini мустаҳкамлаш мақсадида «бекиёс юриш» бошлаш учун ўз фуқароларига қарши, кишининг қалбига сирли ва мавҳум таҳдид соладиган гайриинсоний мўъжизакор жиноятлар содир этмадимикан?» Ортда қолган олти йил давомида бутун дунё бўйлаб, 11 сентябр терактларига доир етказилган кўплаб анжуман, учрашув ва йигинларнинг хулосалари ҳамда экспертлар фикрларини обдон тинглаб кўриш сингари қатор тадбирлар уюштирилди. Уларнинг барча-барчасида АКШ йирик ҳажмдаги мазкур жиноятларнинг ташкилотчиси тариқасида баҳоланмоқда. Бу борада ҳатто Америка олимларининг жамоатчилик ташкилоти ҳам тузилган бўлиб, унда олти йил бурунги фожиалар тўғрисида билдирилган расмий хужжатларнинг тўғри ёки нотўғрилиги, аслида бор ҳақиқат нималардан иборат бўлгани қаби муаммоларга ечим топиш масалалари мунтазам равишда ўрганиб қорилмоқда.

11 сентябр воқеалари муносабати билан Буш маъмурияти ўзининг сак-киз йиллик бошқаруви давомида тутган мавқеига нисбатан жуда каттик қашатгич зарбага дуч келди. Чунки, мазкур масалаларни ўрганиш бўйича таркибини АКШнинг энг юқори малакали ва катта тажрибага эга бўлган 130 нафар инженер ҳамда архитекторларидан тузилган экспертлар гуруҳи олиб борган ўз текшируви хулосаларини оммага ошқор этди. Айтиш пайтида улар Калифорния штатининг Окланд шаҳридаги йирик концерт залларидан бирида йиғилиб, ўз хулоса ва муносабатларини АКШ конгрессига маъқуллаштириш устида бош қотиришмоқда.

Ана шу нуфузли экспертлар гуруҳининг фикрларида таъкидланишича, Жахон савдо маркази жойлашган «эгизак» биноларнинг дахшатли равишда яқсон қилиниши «атайин уюштирилган». Расмий ҳужжатларда таъкидлангани каби уларнинг портлатилиши ҳаво лайнерини гаровга олган террорчиларнинг иши эмас, балки иншоотлар динамит ва миносимон портловчи қурималар воситасида бомбардимон қилинган. Таҳлилчилар ишонарли далилу рақамлар асосида суратга олинган фотолар, видеотасмалар ҳамда кўп минг сонли гувоҳларнинг қўрсатмаларига таяниб, аниқ хулосалар чиқаришганига, нима дейиш мумкин?

Америка архитекторлар институтининг аъзоси Ричард Гейжнинг таъкид-лашича, АКШда «террористлар» томонидан содир этилган портлатишлар пайтида ҳамма бирдан саросимага тушиб қолган. Шу боис, шу вақтнинг ўзида юз берган воқеаларга нисбатан ҳолис баҳо бериб, уларни таҳлил этишнинг сира имкони бўлмаган.

«Ўша кезлари ҳаммамиз ҳам «эгизак» бинолар террорчиларнинг самолётлари орқали гумдон қилинди, деган афсоналарга чиппа-чин ишонганмиз. Ҳозир эса бу ишларнинг бари уюштирилган экани аниқ бўлгач, барчамиз хайратга тушяпмиз. Энг саводсиз кишига ҳам маълумки, мазкур жараёнларни амалга ошириш учун мураккаб миналаштириш тармоғига эга бўлиш талаб қилинади. Жахон савдо марказида мавжуд бўлган назорат ва ҳавфсизлик тизимини инобатга оладиган бўлсак, портлашларни шахсан террорчилар содир этганига ишонинг жуда-жуда қийин. Шундай қилиб, қуйидаги дахшатли хулосани яшашга мажбурмиз, яъни 2001 йил 11 сентябр фожияси АКШ ҳукумат доиралари таркибида «сахналаш-тирилган» бўлиши мумкин».

Олимларнинг бундай қатъий фикрга қелиши қўпчилик орасида кат-та шов-шув қўтарди. Улар қелиб чиқиши бетаин Усома бин Лодиннинг аслида хақиқий бўлмаган ви-деомурожаати тўғрисида юзага қал-қиб чиққан сиёсий маълумотлар са-марасидан қўл

силтадилар. Бирок булардан ташкари, Кўшма Штатлар-нинг давлат идоралари томонидан такдим этилаётган далилларнинг бир-бирига номутаносиблиги, улар-нинг очикдан-очик ёлгон сўзлашаёт-гани аввал бошдан катормамла-катлардаги кўп сонли ахолиси ўрта-сида талайгина муаммоли саволлар-Ни кўндаланг килиб кўйганди. Аммо, минг таассуфки, бу каби сўроқлар-га хапи-хамон тайинли жавоб топил-ганича йўқ. Дунё ахли 11 сентябр воқеаларига доир очик ва адолатли суд жараёнларини кўрмапти, лекин биз АКШ олиб бораётган «тер-роризмга карши кураш» сиёсати махсулини хар кадамда, жумладан,

Ирок, Афғонистон, Гуантанамо ва Марказий айгокчилик бошкармаси (ЦРУ)нинг махфий камокхоналари ҳамда бошқа жойларда хар куни кўриб, кузатиб турибмиз.

Шунинг учун айтиш мумкинки, жид-дий равишда ўтказилган мазкур иж-тимоий сўровлар давомида аникланишича, бир йил олдин Манхеттенда содир этилган воқеалар юзасидан келтирилган расмий маълумот-ларга нисбатан 63 фоиз нью-йоркликларнинг ишонмагани оддий та-содиф эмас. Ўшанда бутун америкаликларнинг ярмидан кўпи Жорж Буш маъмуриятининг фожиалардан ол-динги, воқеалар содир бўлган пайтда ва ундан кейинги хар қандай фаолиятини АКШ Конгресси кўшимча равишда тафтиш этишини талаб қилганди. Чунки улар ўз ватандош-ларининг нимага ва нима учун кур-бон бўлгани тўғрисидаги хақиқатни билишни жуда-жуда хохлайдилар.

Энг охири марта ўтказилган «The New York Times» газетаси сўровномаларидан маълум бўлишича, америкаликларнинг тўртдан уч нафари айна пайтга қадар АКШ ҳукумати 11 сентябр воқеаларига доир хақиқатни яшираётганига заррача шубҳа қилмайди. Бундайлар сони 2006 йилдагига қараганда яна кескин ошиб кет-ган. Унда аҳолининг «атиғи» тенг ярми АКШга «Ал-Қоида» ҳужум қилди, деган мазмунда тарқатилган рас-мий ҳукуматхабарларига сира ишонмасликларини билдиришган эди.

11 сентябр фожиаларига нисбатан Буш маъмурияти эълон қилган расмий ҳужжатлар тўғрилигидан шубҳ-аланувчилар сони ер юзининг ўзга давлатлари ҳудудида бундан ҳам кўпрокни ташкил этади. Бугунги кунда бутунжаҳон ҳамжамияти «энг озод мамлакат» ҳукумати ўз халқи-га қарши уюштирилган жиноятларга шерик бўлмоқда, деган фикрга тобора кўпроқ ургу бермоқда.

Амалга оширилган портлатиш во-қеалари борасида тарқатилган расмий маълумотларни биринчи бўлиб ислом экспертлари, олимлари ва публицистлари инкор этиш-ган эди.

Ўшанда, яъни 2001 йилда бу маънодаги, аниқроқ айтадиган бўлсак, АКШ маъмуриятининг рўй берган фожиаларга муносабатини билдирувчи расмий хабарларни рад ёки инкор этиш учун кишидан нафакат мардлик, шу билан бирга, бекиёс одиллик ва улкан ватанпарварлик ҳам талаб килинарди. Негаки бу борада заррача гумонга борган ҳар қандай мамлакат вакилини Америка давлат идоралари ҳеч иккиланмай, террорчиларнинг шериги ёки уларнинг қурол-яроқ таъминотчиси, деб ҳисоблар, дарҳол таъкиб қилишга тушарди.

Холбуки, орадан беш-олти йил ўтибгина дунё аҳли мусулмонларнинг 2001 йил 11 сентябр воқеаси айбдорларига нисбатан билдирган ҳолисона фикрлари, муносабатлари ва ҳулосалари моҳиятини теранроқ тушуниб етди. Шу билан бирга, АК Шнинг «терроризмга қарши қураш» сиёсати замирида нималар ётганини ҳам англаб улгурди. Агар мазкур тушунишлар беш-олти йилдан кейин эмас, аксинча, шунча йил олдин англанида, балки юз минглаб тинч аҳолининг ёстиги қуришига олиб келган, миллионлаб кишиларни ватанидан жудо қилиб, қочқлик-қа, дарбадарликка маҳкум этган бутун минтаканинг тинчлик ва осойишталигига раҳна солаётган Ироқ можароларининг олди ўша пайтнинг ўзидаёқ олинган бўлармиди...

Рус тилидан Раҳмон ҚОДИР таржимаси